

nyelvű Könyvesboltban /Budapest V., Váci utca 32/ és az Egyetemi Könyvesboltban /Budapest, V., Kossuth Lajos u. 18/.

J. Hevelius: Machina Coelestis /Égi szerkezetek/. -

I-III. kötet, 1832 old. 75 rézmetszetű táblával. Ára: 2100.-Ft. A híres németalföldi csillagász elsőként foglalta össze a XVII. sz.-ban az akkor használt műszerek ismeretét. Latin nyelvű könyvének hasonmás kiadását 1969-ben nyomták ki újra. A csillagásztörténettel foglalkozók, főként Uránia könyvtára számára érdekes munka; Kapható: Dr. Forgács Béla, Régi Könyvek Boltja, Budapest I., Corvin tér 12. Ugyan itt időnként más régebbi kiadású csillagászati könyvek is megtalálhatók.

- - - - -

KERES AZ AMATŐRCSILLAGÁSZOKHOZ: A METEOR rendszeres megjelentetésének fontos feltétele; hogy mennél több érdeklődő rendelje meg ill. fizesse elő. A Tájékoztatónk fenntartása érdekében szeretnénk legalább ha 500 előfizető lenne. Kérjük ezért a műkedvelőket, hogy mennél többen fizessék elő, ill. propagálják is a METEOR-t.

M E G F I G Y E L É S E K

Vénusz-dichotómia az 1972-es keleti kitérésnél

1. TIT Uránia Cillagvizsgáló. Budapest.

Az Uránia munkatársai több színben végezték a jelenség észlelését /normál, kék és vörös fény/ valamint próbaként néhány rajz készült sárga és zöld szűrővel. Műszer: 20 cm-es Heyde-refraktor / $f=303$ cm/. Az észlelések megoszlása:

Normál=25 db; kék/Blue/=5 db, vörös/Red/=8 db, sárga/Yellow/=4 db, zöld/Green/=2 db, Összesen 44 db. A vizsgált időszak: 1972. I.19 - IV.13. Észlelők és megfigyelések száma:

ifj. Bartha L.: 6 db	Kelemen J.: 11 db	Letanóczy I.: 1 db
Gellért A.: 10 "	Keszthelyi S.: 1 "	Piroska Gy.: 7 "
Geszler R.: 1 "	Kovács Gy.: 4 "	Turák J.: 1 "
Hölczl R.: 1 "	Kunovits J.: 1 "	-

A rajzok kiértékelésének eredménye /grafikus módszer/:

Dichotómia normál fényben: 1972. IV. 1
" vörös " IV. 7
" kék " III.31

Előre kiszámított /Évkönyv alapján/: 1972. IV. 8.

Gellért András /Budapest/

2. A megvilágítás mértéke és a dichotómia

Az észlelések Pécsen, a 15 cm-es reflektorommal történtek. A dichotómia időpontját közvetlenül észlelni azonban a borult időjárás miatt nem tudtam. A rajzok alapján a megvilágítás nagysága, százalékban /100 % = teljes megvilágítás, 50 % =

= fél-vénusz/:

1972. I. 12,17: 80% III. 30,22: 52% IV: 22,27: 38% V.17,23:27%
II. 20,19: 70 31,22: 51 V. 10,27: 28 20,27:18
III. 24,25: 56 IV. 19,27: 51 12,23: 27 -

Az adatok grafikus kiértékelése alapján a dichotómia valószínű időpontja, normál fényben 1972. IV. 2,5.

Mezősi Csaba /Pécs/

3. Megfigyelések normál és vörös fényben

Az észlelések 15 cm-es reflektorral, 230-szoros nagyítás mellett történtek. Az 1972. III. 13-III. 31 közötti rajzok kiméréséből a dichotómia extrapolált időpontja

normál fényben: 1972. IV. 7.

Vörös fényben: 1972. IV. 9-12 között.

Papp János /Budapest/

Vénusz megfigyelések

A Vénusz 1972-es keleti elongációja /esti láthatósága/ idején szép számú rajz készült a bolygóról- Ezek egy részét a II. képtáblán mutatjuk be. Figyelmet érdemel, hogy a bolygó nagyon aktívnak látszott: igen gyakran volt látható rajta sötét és világos terület. Ezeknek realitását igazolja, hogy az egyidőben készült rajzokon nagyjából egyforma helyzetben láthatók. Általában jól észlelhető volt egy igen világos "fehér pólussapka" a bolygó északi félgömbjén. Klausz Zoltán és Gábor /Szerencs/ leírása szerint: "A pólussápkák közül az északi N-i csaknem minden alkalommal látszott. Gyakori jelenségnek számít az is, hogy a terminátor vonalában dudorok nyúlnak a sötét részbe, ill. beöblösödések a megvilágított részbe." Miskó István zemmé-i /Csehszlovákia/ észlelő május 5-i közlése: "A megvilágított rész sötét alakzatai az eddigi megfigyelések közül legjobban kivethetők .." A II- Táblán bemutatott rajzok észlelői és műszereik:

ifi. Bartha Lajos. Budapest. TIT Uránia Csillagvizsgáló, Heyde-refraktor /D=20 cm, f=303 cm/, 80-200-szoros nagyítás. /Többnyire kedvező légköri viszonyok./

Klausz Zoltán és Gábor. Szerencs. 15 cm-es reflektor, f=155 cm, 200-szoros nagyítás /jó látási körülmények./

Miskó István. Zemmé - Szimő - Csehszlovákia. 17 cm-es reflektor f=155 cm, zöld szűrő /GR1/, 180-szoros nagyítás.

Papp János. Budapest. 15 cm-es reflektor, vörös szűrő és normál fény. 180-szoros nagyítás.

Szeiber János. Budapest. 14,6 cm-es reflektor, f=132 cm, 200-szoros nagyítás.

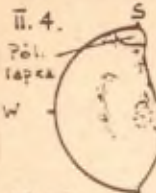
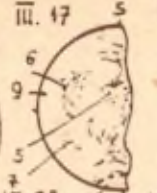
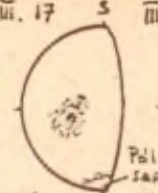
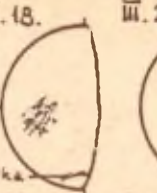
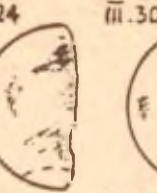
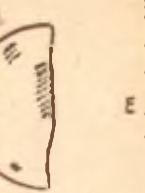
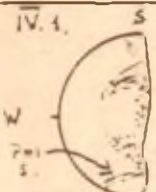
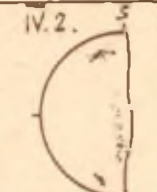
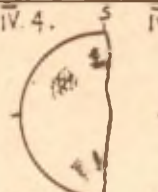
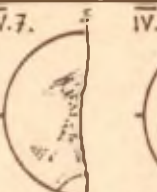
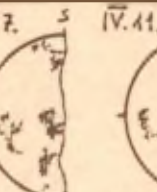
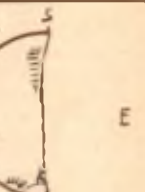
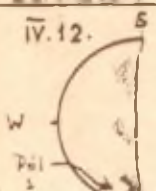
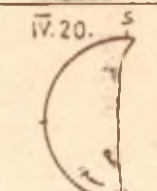
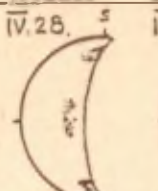
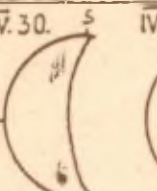
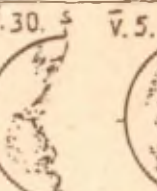
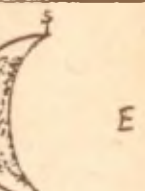
Várjuk a további észleléseket is. /Összeállító/

Merkúr és Szaturnusz észlelések

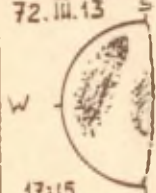
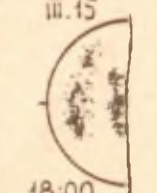

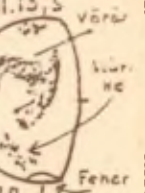
A melléklet, II. képtáblán bemutatott rajzok 15 cm-es távcsővel, 230-szoros nagyítással készültek, részben sárga szü-

II. TABLA.

VÉNUSZ, 1972. É.-Elong

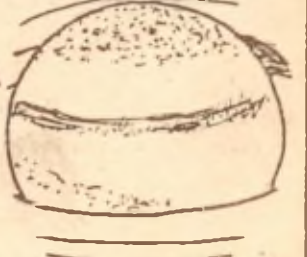
<p>II. 4. S Pól. sapka W 16:40 Bartha</p>	<p>III. 17. S 6 9 5 7 10 N 17:05 Bartha</p>	<p>III. 17. S 19:00 Papp(RF)</p>	<p>III. 18. S Pól. sapka 19:00 Papp(RF)</p>	<p>III. 24. S 19:00 Bartha</p>	<p>III. 30. S 16:30 Klausz</p>	E
<p>IV. 1. S W Pól. s. 18:40 Bartha(BF)</p>	<p>IV. 2. S 17:00 Klausz</p>	<p>IV. 4. S 16:00 Klausz</p>	<p>IV. 7. S 19:40 Bartha</p>	<p>IV. 7. S 16:00 Klausz</p>	<p>IV. 11. S 16:00 Klausz</p>	E
<p>IV. 12. S W Pól. s. 17:00 Klausz</p>	<p>IV. 20. S 17:00 Klausz</p>	<p>IV. 28. S 18:00 Klausz</p>	<p>IV. 30. S 17:00 Klausz</p>	<p>IV. 30. S 20:00 Szeiber (YF)</p>	<p>V. 5. S 18:00 Miskó</p>	E

PAPP János: MERKÜR, SZATURNUSZ, 1972. (15cm. Refl.)

<p>72. III. 13. S W 17:15</p>	<p>III. 15. S 18:00</p>	<p>III. 16. S 18:00</p>	<p>III. 17. S 18:00</p>	<p>III. 18. S 18:00</p>	<p>72. III. 13. S vör. h. sár. h. Feneh. 20:30</p>
---	--	--	--	--	--

MERKÜR, 1972. É.-Elong. 15cm Refl. 230x.

MARS

<p> W 72. II. 4 20:50 UT.</p>	<p> III. 16. 20:00 UT</p>	<p> III. 31. 20:20</p>
---	--	--

rőn át. A Merkúrrol készült rajzokat érdemes összevetni a Meteor 1972/3. sz.-ban közölt képekkel. A hasonlóság feltűnő. A bolygó színe sárgásfehér, a rajta levő foltok a Hold tengeréhez hasonlóak.

Papp János /Budapest/

Az összeállító megjegyzése: ugyancsak érdemes a Szaturnuszról készült rajzokat összehasonlítani a Meteor 1972/1. sz.-ban közölt két rajzzal.

Plejád-fedés /okkultáció/ 1972. III. 19-én

A Plejád-fedés egy részét sikerült megfigyelnem: 3 csillag belépési idejét le tudtam jegyezni. Az időt a karórán néztem, de 2-3 mp-nél nagyobb eltérés nem lehet.

Észlelési állomás: Debrecen. Long.=+21°36', Lat.=+47°32' N.

Időpontok /Belépés = D/

ZC 0537 /17 Tau/	20 ^h 24 ^m 55 ^s	MBT /Közép-Európai Idő/
ZC 0545 /23 Tau/	21 00 17	"
ZC 0552 /éta Tau/	21 26 10	"

Zajác György /Debrecen,
Béka útja 7/

Antares okkultáció. 1972. V. 1-én

Az Antares /alfa -α- Scorpii/ fedésekor a levegő nagyon nyugtalan volt, az égbolt felhős, de a Hold körül nem zavart, az időjárás közepesen meleg, szélcsend. A megfigyelés biztonságos: jó. Műszer: 17,1 cm-es reflektor. Koordináták: Long.= -1^h11^m 54^s,7; Lat.= +47° 59' 27",4; H=110 m.
ZC 2366 /α Sco/, Belépés /D/: 1972. V. 1. 03^h 35^m UT.

A vörösén világító holdperem szemmel láthatóan közeledett a szintén vörösnek látszó Antareshez. Egyedüli zavaró körülmény a Hold alacsony horizont feletti magassága volt. 15 cm-nél kisebb távcsővel a megfigyelés lehetetlen lett volna. Az alkalmazott nagyítás: 150x /f=135 cm/.

Miskó István /Zemné,
Csehszlovákia/

C s i l l a g o s é g /1972. augusztus - szeptember/

Holdfázisok

Utolsó negyed	VIII. 2. 9:12	IX. 7. 18:28	X. 7. 9:28
Ujhold	9. 6:26	15. 20:13	15.13:55
Első negyed	17. 2:09	23. 5:07	22.14:25
Holdtölte	24.19:22	29. 20:16	29. 5:41
Utolsó negyed	31.13:47		